

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҚОРШАҒАН ОРТА ЖАЙ-КҮЙІ ЖӨНІНДЕГІ АҚПАРАТТЫҚ БЮЛЛЕТЕНЬ

2 тоқсан 2026 жыл

Астана, 2026 ж

МАЗМҰНЫ

	Алғы сөз	3
1	Атмосфералық ауаның сапасы мониторингі	4
1.1	Атмосфералық ауаның сапасын бағалау	4
2	Жер үсті сулары сапасы мониторингі	5
2.1	Жер үсті сулары сапасын бағалау	6
3	Атмосфералық жауын-шашынның химиялық құрамы	9
4	Топырақ жамылғысының жағдайы	10
5	Радиациялық жағдай	11
6	Жоғары және экстремалды жоғары ластану жағдайлары туралы мәліметтер*	13
	Қосымша 1	14
	Қосымша 2	15
	Қосымша 3	15
	Қосымша 4	16
	Қосымша 5	18
	Қосымша 6	18

АЛҒЫ СӨЗ

Ақпараттық бюллетень Қазақстан Республикасының аумағында қоршаған ортаның жай-күйі туралы мемлекеттік органдар мен халықты ақпараттандыруға арналған

«Гидрометеорологиялық және экологиялық мониторингті дамыту» 039 бюджеттік бағдарламасының «Қоршаған орта жай-күйіне бақылау жүргізу» 100 ішкі бағдарламасы шеңберінде құрылады.

Бюллетень ұлттық гидрометеорологиялық қызметтің бақылау желісіне қоршаған орта жай-күйіне мониторинг жүргізу жөнінде «Қазгидромет» РМК арнайы бөлімшелерімен орындалатын жұмыс нәтижелері бойынша дайындалған.

Қалалар мен облыстар бөлінісінде ҚР Қоршаған орта объектілері сапасының жай-күйіне мониторинг жүргізу нәтижелері «Қазгидромет» РМК www.kazhydromet.kz ресми сайтында Қазақстан Республикасы өңірлердің қоршаған орта жай-күйі жөніндегі ақпараттық бюллетендерінде орналастырылған.

2019 жылдан бастап жеке желілерді ұйымдастырушылар ҚР ЭТРМ келісімі бойынша жеке автоматты станциялар/датчиктердің көмегімен Қазақстанның атмосфералық ауасының сапасын өлшеуді жүзеге асырады және мониторинг нәтижелері AirKz мобильді қосымшасына және «Қазгидромет» РМК интерактивті картасында көрсетіледі.

Қазіргі уақытта «Қазгидромет» РМК жоғарыда көрсетілген ақпараттық желісіне Қазақстанның жеке желілерінің 14 станциясының/өлшеу датчиктерінің деректері интеграцияланған.

1. Атмосфералық ауаның сапасы мониторингі

Қазақстан Республикасының аумағындағы атмосфералық ауаның мемлекеттік мониторингі қоршаған ортаның экологиялық мониторингі жүйесі шеңберінде жүзеге асырылды және 174 бақылау бекетінде 69 елді мекенді қамтыды, оның ішінде 45 – қол күшімен сынама алу және 129 – автоматты (1-қосымша).

Атмосфералық ауаны бақылау ластаушы заттардың кең спектрін қамтиды: *PM-2,5 қалқыма бөлшектер, PM-10 қалқыма бөлшектер, шаң, күкірт диоксиді, көміртегі оксиді, азот диоксиді, азот оксиді, озон, формальдегид, фенол, сондай-ақ ауыр металдар (кадмий, мыс, мышьяк, қорғасын, хром, никель, мырыш) және арнайы ластаушы заттар.*

Олардың құрамын бағалау «Қалалық және ауылдық елді мекендердегі атмосфералық ауаға қойылатын гигиеналық нормативтерге» сәйкес жүргізіледі (2-қосымша).

1.1. 2026 жылғы 2 тоқсандағы атмосфералық ауа сапасын бағалау

Қазақстан Республикасындағы атмосфералық ауаның сапасын бағалауды реттейтін негізгі нормативтік құжат «Қазақстан Республикасының атмосфералық ауасының ластануына мониторингті ұйымдастыру және жүргізу» нұсқаулық-әдістемелік құжаты (15.07.2025 жылғы № 624-Ө Бұйрығы) (3-қосымша) болып табылады.

2026 жылдың 2 тоқсанда 69 елді мекеннің ішінен атмосфералық ауаның ластануының төмен деңгейіне 30 елді мекен, көтеріңкі деңгейге – 22 елді мекен, жоғары деңгейге – 14 елді мекен, өте жоғары деңгейге – 3 елді мекен жатқызылды (1-кесте).

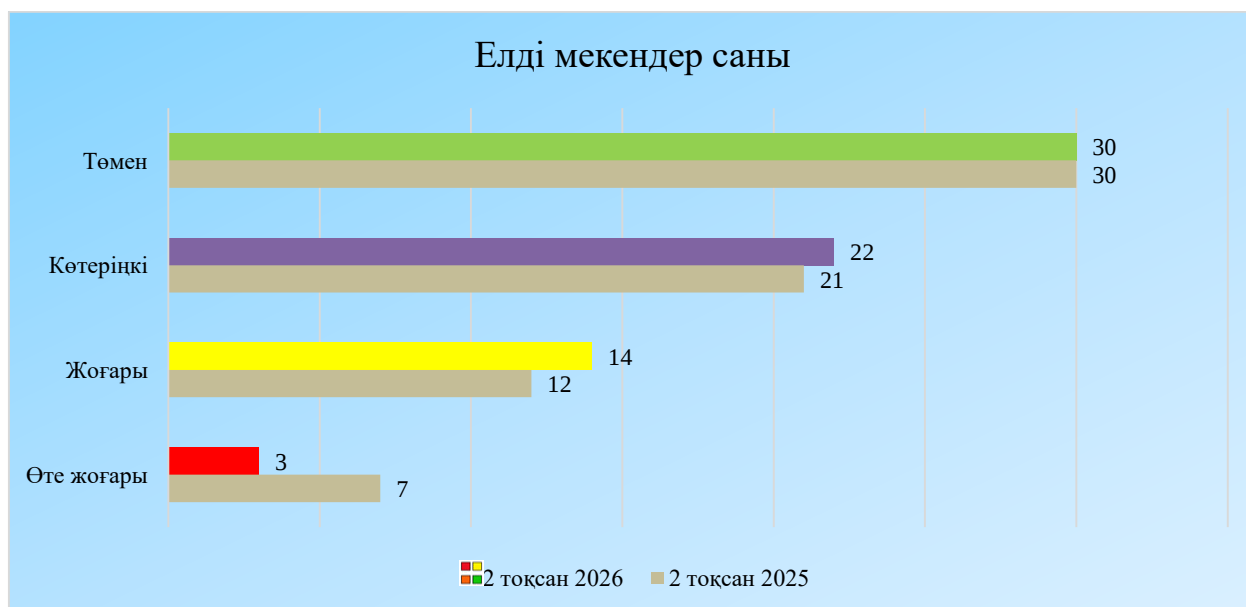
Кесте 1

Елді мекендер бойынша ауаның ластануы

Ластану деңгейі	Елді мекендердің атауы
Төмен	30 елді мекен: Көкшетау, Орал, Қызылорда, Екібастұз, Атбасар, Жаңаөзен, Ақсу, Ақсай, Жаңатас, Қаратау, Кентау, Лисаков, Рудный, Саран, Степногорск, Шемонаиха, Щучинск, Құлсары қалалары, Ақсу, Өуезов, Бестөбе, Бурабай, Глубокое, Бейнеу, Састөбе, Төретам, Қордай ауылдары, Ақай, Бөрлі, Мақат кенттері
Көтеріңкі	22 елді мекен: Шымкент, Ақтау, Алтай, Қостанай, Риддер, Талдықорған, Жаркент, Балқаш, Арқалық, Жітіқара, Арал, Тараз, Шу, Аягөз, Қандыағаш, Хромтау қалалары, Жанбай, Шиелі а., Өйтеке би, Индербор, Кенкияк, Қызылсай кенттері
Жоғары	14 елді мекен: Алматы, Ақтөбе, Атырау, Өскемен, Павлодар, Жезқазған, Теміртау, Абай, Сәтбаев, Түркістан, Талғар, Астана, Семей қалалары және Ганюшкино кенті
Өте жоғары	3 елді мекен: Қарағанды, Петропавл қалалары, Шұбаршы кенті

Атмосфералық ауадағы негізгі ластанушы заттар – қалқыма бөлшектер (шаң), қалқыма бөлшектер РМ-2,5, қалқыма бөлшектер РМ-10, күкірт диоксиді, көміртегі оксиді, азот диоксиді, аммиак, күкіртсутек, фенол.

Есептік кезеңде ластану деңгейі көтеріңкі және жоғары елді мекендердің саны алдыңғы кезеңмен салыстырғанда артты. Сонымен қатар, ластанудың өте жоғары деңгейімен сипатталатын елді мекендер санының төмендеуі байқалады. Ластану деңгейі төмен елді мекендердің саны өзгеріссіз қалды (1-сурет).

1-сурет. 2025 және 2026 жылғы 2 тоқсандағы елді мекендердің саны бойынша атмосфералық ауа мониторингінің нәтижелерін салыстыру

2. Жер үсті су сапасының мониторингі

Жер үсті суларының гидрохимиялық көрсеткіштері бойынша су сапасын бақылау **370** гидрохимиялық тұстамада орналасқан **133** су объектісінде жүргізілген, олар: **87** өзен, **29** көл, **13** су қоймасы, **3** арна және **1** теңіз (4 қосымша).

Жер үсті суларын зерттеу кезінде су сынамаларында су сапасының **60-қа** дейін физикалық және химиялық көрсеткіштері анықталады: *температура, қалқыма заттар, түсі, мөлдірлігі, сутегі көрсеткіші (pH), еріген оттегі, ОБТ₅, ОХТ, құрамында тұз бар негізгі иондар, биогенді элементтер, органикалық заттар (мұнай өнімдері, фенолдар), ауыр металдар, пестицидтер.*

Гидробиологиялық (токсикологиялық) көрсеткіштер бойынша жер үсті суларының су сапасы мониторингі Қарағанды, Шығыс Қазақстан, Атырау облыстары аумақтарындағы **32** су объектісінде жүргізілді. Сыналатын объектіге зерттелетін судың жедел уыттылығын анықтау үшін **240** тұстамадағы су сынамалары талданды.

2.1 2026 жылғы 2 тоқсандағы жер үсті суларының сапасын бағалау

Қазақстан Республикасының су объектілерінің су сапасын бағалауға арналған негізгі нормативтік құжаттар «Жерүсті су объектілеріндегі және (немесе) олардың учаскелеріндегі су сапасын сыныптаудың бірыңғай жүйесі» (СРИМ 04.06.2025 жылғы № 111-НҚ бұйрығы) (бұдан әрі – Бірыңғай сыныптау) болып табылады.

2 кесте

ҚР су объектілерінің су сапасы Бірыңғай сыныптау бойынша

Су сапасының сыныбы*	Су пайдалану санаттарының сипаттамасы	2026 жылғы 2 тоқсандағы су объектілері және сапа көрсеткіштері
1 сынып (өте жақсы сапа)	- бұл кластағы жер үсті сулары су пайдаланудың барлық түрлеріне (санаттарына) арналған.	5 су объектісі (5 өзен): Ақсу (Түркістан облысы), Арасан, Қатта-бұғын, Түрген, Қарқара өзендері.
2 сынып (жақсы сапа)	Адам іс-әрекетінен аз дәрежеде әсері тиген және суды пайдаланудың барлық түрлеріне (санаттарына) жарамды жер үсті сулары. Ауыз су-шаруашылық мақсатында пайдалану үшін қарапайым су дайындау әдістері қажет.	2 су объектісі (2 өзен): Баянкөл (жалпы фосфор), Қаскелен (жалпы фосфор) өзендері.
3 сынып (орташа ластанған)	-суды пайдаланудың осы класындағы суды албырт балықтарын өсіру үшін пайдалану қажет емес, ал оларды ауыз су-шаруашылық мақсатында пайдалану үшін тазартудың неғұрлым тиімді әдістері қажет. Суды пайдаланудың барлық басқа санаттары үшін (рекреация, суару, өнеркәсіп) осы кластың түрлері шектеусіз жарамды.	49 су объектісі (37 өзен, 3 арна, 9 су қоймасы): Талас (ОБТ ₃ , ОХТ, магний, сульфаттар), Асса (ОБТ ₃ , ОХТ, магний, сульфаттар), Ақсу (Жамбыл облысы) (ОХТ, магний, сульфаттар), Сырдария (минералдану, сульфаттар, жалпы темір, магний, мыс), Бадам (сульфаттар), Арыс (ОБТ ₃ , сульфаттар), Қосестек (ОХТ, магний, сульфаттар, аммоний ионы), Ойыл (ОХТ, магний, сульфаттар, аммоний ионы, мыс), Кіші Алматы (магний, мыс), Есентай (мыс), Үлкен Алматы (мыс), Іле (мыс), Шілік (мыс), Шарын (аммоний ионы, мыс), Текес (аммоний ионы, мыс), Қорғас (мыс), Есік (мыс), Талғар (мыс), Темірлік (мыс), Лепсі (мыс), Ақсу (Алматы облысы) (мыс), Қаратал (мыс), Жайық (ОБТ ₃ , ОХТ, магний, жалпы фосфор), Перетаска тармағы (ОБТ ₃ , ОХТ, магний), Яик

		тармағы (ОБТ₃, ОХТ, магний), Қиғаш (ОБТ₃, мыс), Шаронова тармағы (ОБТ₃, магний, мұнай өнімдері), Ембі (Атырау облысы) (ОБТ₃, магний, мұнай өнімдері), Деркөл (жалпы фосфор, ОБТ₃, магний, жалпы темір), Елек (БҚО) (ОБТ₃, магний, жалпы фосфор), Сарыөзен (жалпы фосфор, магний, жалпы темір, ОБТ₃), Желкуар (магний, сульфаттар), Ертіс (Павлодар облысы) (мыс), Усолка (мыс), Жабай (ОБТ₃, ОХТ, магний, жалпы фосфор, аммоний ионы, мыс), Шағалалы (ОБТ₃, ОХТ, аммоний ионы, магний, мыс), Ащылыайрық (аммоний ионы, магний, мыс, сульфаттар) өзендері; Шардара су қоймасы (сульфаттар), Қапшағай (сульфаттар, мыс), Өскемен (мыс), Бұқтырма (мыс), Кеңгір (ОХТ, сульфаттар, магний, марганец, мыс), Қаратомар (ОБТ₃, магний, сульфаттар), Жоғарғы Тобыл (магний, сульфаттар), Шортанды (ОБТ₃, магний, сульфаттар), Астана (магний) су қоймалары; Қошым каналы (жалпы фосфор, жалпы темір, ОБТ₃), К. Сәтбаев атындағы канал (ОХТ, магний, жалпы темір, марганец, мыс), Нұра–Есіл каналы (ОБТ₃, ОХТ, магний, аммоний ионы, мыс).
4 сынып (ластанған)	-суды пайдаланудың осы класындағы сулар гидроэнергетика, тау-кен өндірісі, гидротранспортты қоса алғанда, суару және өнеркәсіптік су пайдалану үшін ғана жарамды. Суды пайдаланудың осы класындағы суды ауыз су-шаруашылық мақсатына пайдалану үшін су қабылдағыштардағы суды қарқынды (терең) дайындау қажет.	27 су объектісі (24 өзен, 3 су қоймасы): Шу (ОХТ), Елек (Ақтөбе облысы) (қалқыма заттар, аммоний ионы, хром (6+), фенолдар), Қарғалы (фенолдар), Ембі (Ақтөбе облысы) (фенолдар), Темір (фенолдар), Ор (фенолдар), Ақтасты (фенолдар), Үлкен Қобда (қалқыма заттар), Қара Қобда (қалқыма заттар), Ырғыз (фенолдар), Шаған (жалпы фосфор), Шыңғырлау (жалпы фосфор), Қараөзен

		(жалпы фосфор), Ертіс (ШҚО) (қалқыма заттар), Бұқтырма (мырыш), Брекса (жалпы темір, мырыш), Оба (мырыш), Аягөз (қалқыма заттар), Маховка (марганец), Секисовка (жалпы темір), Торғай (ОБТ ₃), Ақбұлақ (аммоний ионы), Беттыбұлақ (қалқыма заттар), Сілеті (қалқыма заттар) өзендері; Тасөткел (ОХТ), Самарқан (қалқыма заттар), Амангелді (ОБТ ₃) су қоймалары.
5 сынып (өте ластанған)	-бұл кластағы суларды тек өнеркәсіптік суды пайдалану және суару мақсаттары үшін тұндыру карталарында тұндыру әдістерін қолдану кезінде пайдалануға болады.	6 су объектісі (5 өзен, 1 су қоймасы): Қарабалта (сульфаттар), Үлбі (қалқыма заттар, мырыш), Қара Кеңгір (минералдану, құрғақ қалдық), Үй (қалқыма заттар), Есіл (Ақмола облысы) (қалқыма заттар) өзендері; Сергеевское су қоймасы (фенолдар).
6 сынып (жоғары ластанған)	-бұл кластағы суларды тек гидроэнергетика, су көлігі мақсаттары үшін, су сапасының стандарттарын сақтауды қажет етпейтін пайдалы қазбаларды өндіру процестерінде пайдалануға болады. Басқа мақсаттар үшін суды пайдаланудың осы класындағы су ұсынылмайды.	19 су объектісі (19 өзен): Келес (қалқыма заттар), Есіл (СҚО) (қалқыма заттар), Қара Ертіс (қалқыма заттар), Тихая (мырыш), Глубочанка (қалқыма заттар, мырыш), Красноярка (қалқыма заттар, мырыш), Еміл (қалқыма заттар), Үржар (қалқыма заттар), Кіші Қарақожа (кадмий, мыс, мырыш, марганец), Нұра (жалпы темір, қалқыма заттар), Соқыр (аммоний ионы), Шерубайнұра (аммоний ионы, жалпы фосфор), Тобыл (хлоридтер), Айет (қалқыма заттар), Обаған (хлоридтер), Тоғызак (қалқыма заттар), Сарыбұлақ (хлоридтер, қалқыма заттар), Ақсу (Ақмола облысы) (хлоридтер), Қылшықты (хлоридтер) өзендері.

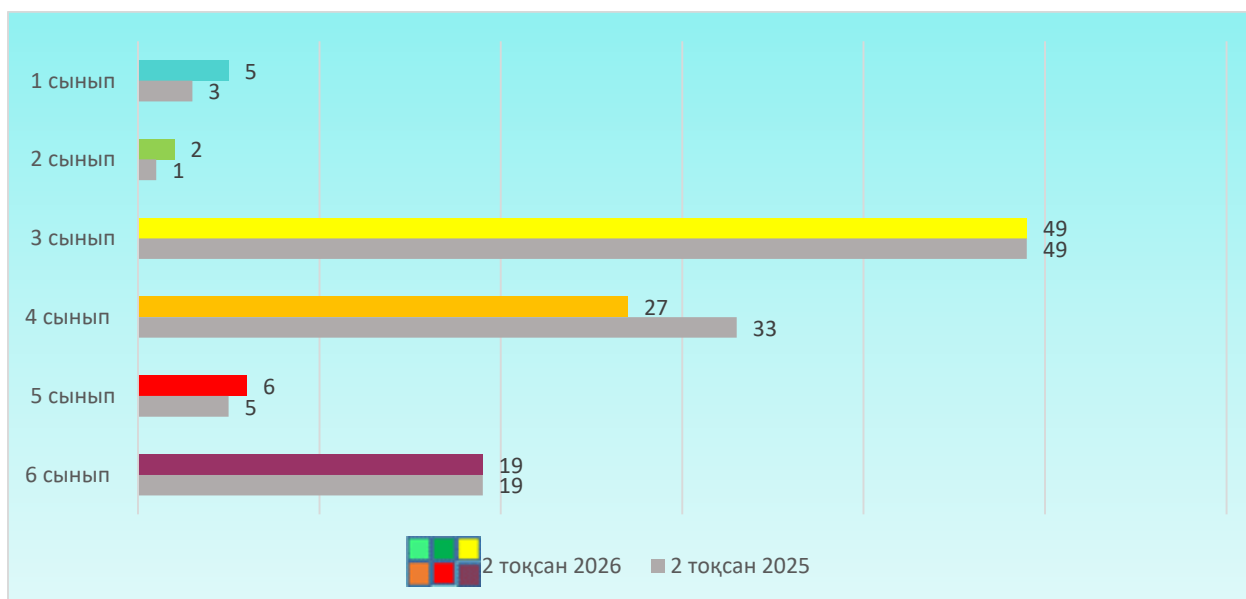
2-кестеде ҚР жер үсті су объектілерін сапа сыныптары бойынша мониторинг нәтижелері бойынша бөлу 2026 жылғы 2 тоқсан көрсетілген.

Есепті кезеңде жер үсті су объектілерінің саны ең көп **3 сыныбына** жатқызылады және объектілердің **49** құрайды. Нысандардың едәуір бөлігі **4 сыныбы – 27**.

Жер үсті су объектілерінің ең аз саны тіркелген **2 сынып** олардың саны сәйкесінше **2** құрайды.

Жалпы алғанда, жер үсті су объектілерінің сапа кластары бойынша таралуы есепті кезеңдегі су сапасының **тұрақты** жай-күйін сипаттайды.

ҚР жер үсті су объектілеріндегі негізгі ластаушы заттар тұз құрамындағы басты иондар (магний, хлоридтер минерализация, сульфаттар, фосфаттар), биогенді және органикалық қосылыстар (аммоний-ионы, жалпы фосфор, жалпы темір), ауыр металдар, бейорганикалық заттар (марганец, мырыш, мыс), қалқыма заттар, ОХТ, ОБТ₅, фенолдар және мұнай өнімдері болып табылады.

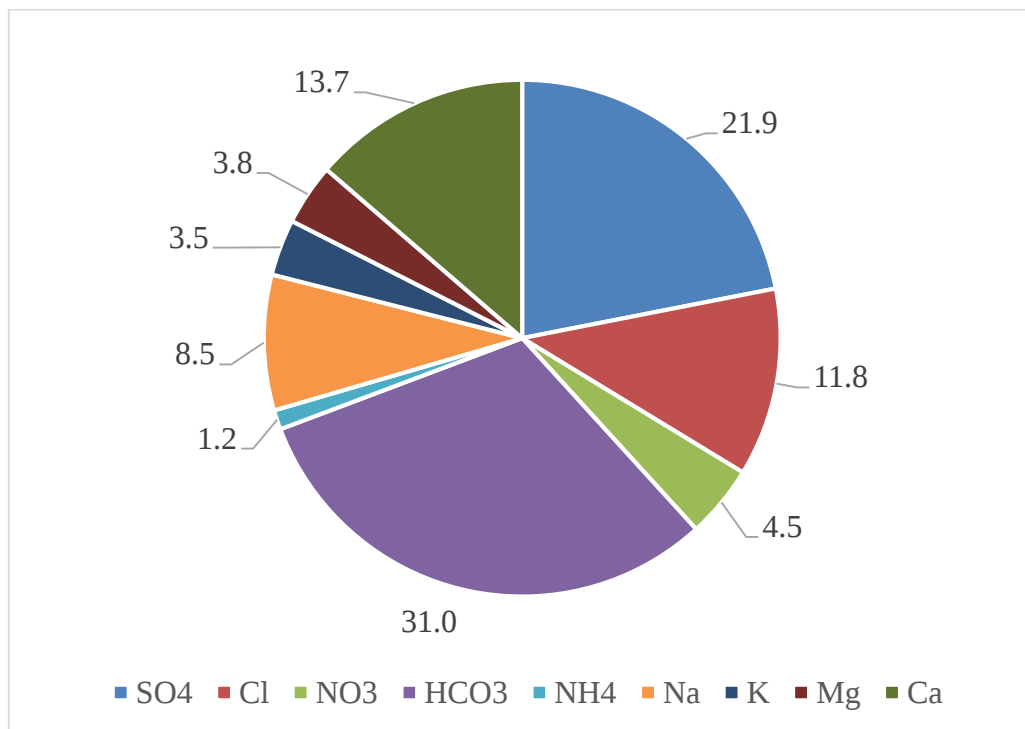

2 сурет. 2025 және 2026 жылғы маусымдағы ҚР жер үсті сулары сапасының нәтижелерін салыстыру.

Осылайша, 2026 жылдың 2-тоқсанындағы жер үсті су объектілерінің мониторинг нәтижелері 2025 жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда сапа сыныптары бойынша жалпы алғанда тұрақты бөлінуді көрсетеді. Сонымен қатар, 1-2 сапа сыныптарына жататын су объектілері санының артуы және 4-сыныптағы су объектілері санының азаюы арқылы көрінетін шамалы оң үрдіс байқалады. Бұл ретте жоғары ластанған су объектілерінің (6-сынып) саны алдыңғы кезең деңгейінде сақталды (2-сурет).

3. 2026 жылғы 2 тоқсандағы атмосфералық жауын-шашынның химиялық құрамы

Атмосфералық жауын-шашынның химиялық құрамын бақылау 47 метеостанцияда (МС) жүргізілді.

3-сурет. ҚР бойынша жауын-шашынның орташа иондық құрамы, %.

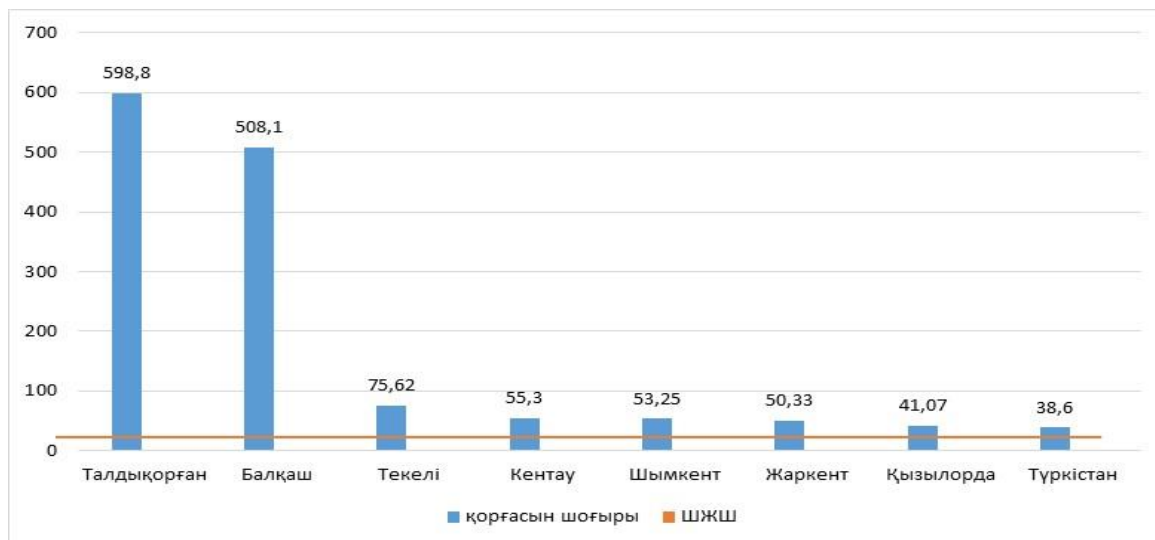
3-суреттен көрініп тұрғандай, Қазақстан Республикасының аумағы бойынша сульфаттар 21,9 %, хлоридтер 11,8 %, нитраттар 4,5 %, гидрокарбонаттар 31,0 %, аммоний 1,2 %, натрий иондары 8,5 %, калий иондары 3,5 %, магний иондары 3,8 %, кальций иондары 13,7 % жауын-шашында басым болды.

4. Топырақ жамылғысының жағдайы

Топырақтың ластану жағдайына бақылау республиканың 17 облысының 101 елді мекенінде және Астана, Алматы, Шымкент қалаларында жүргізілді. Топырақ сынамалары елді мекендердің бес нүктесінен алынды.

Жер жамылғысының сапасын бақылау лаптаушы заттардың спектрін қамтиды: *ауыр металдар (кадмий, мыс, қорғасын, марганец, мышьяк, хром, мырыш) және мұнай өнімдері.*

Жер жамылғысының сапасын мониторингінің егжей-тегжейлі нәтижелері облыстар бойынша қоршаған ортаның жай-күйі туралы ақпараттық бюллетеньде орналастырылған.

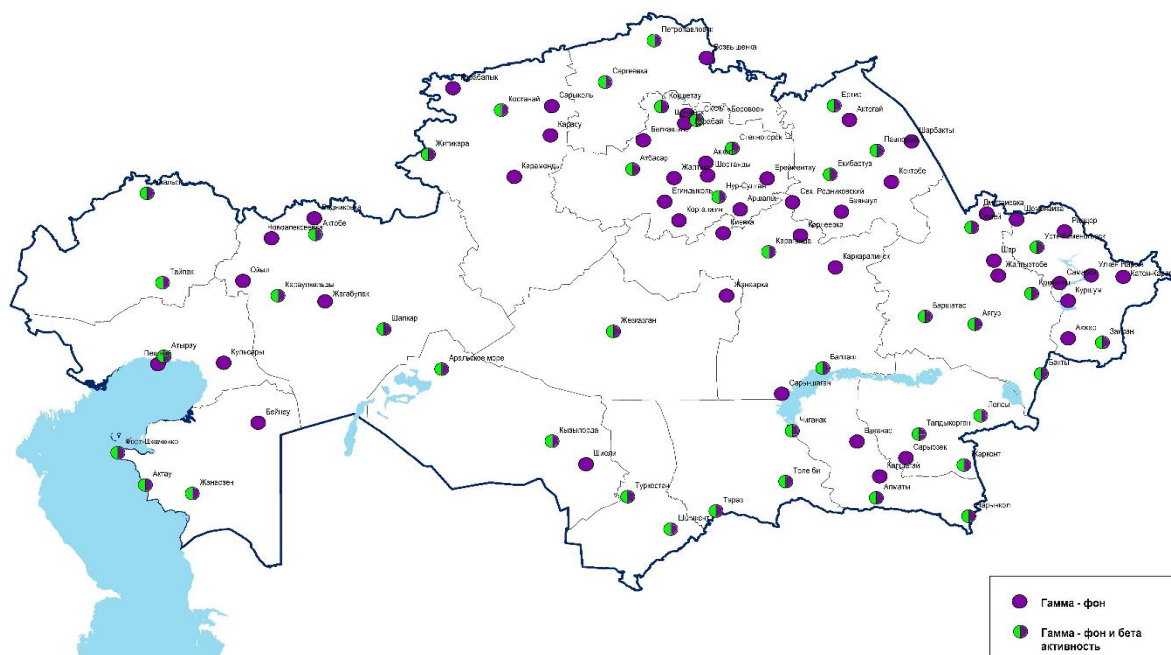

Сурет.4. Қорғасын бойынша ШЖШ нормасынан асатын шоғырлары.

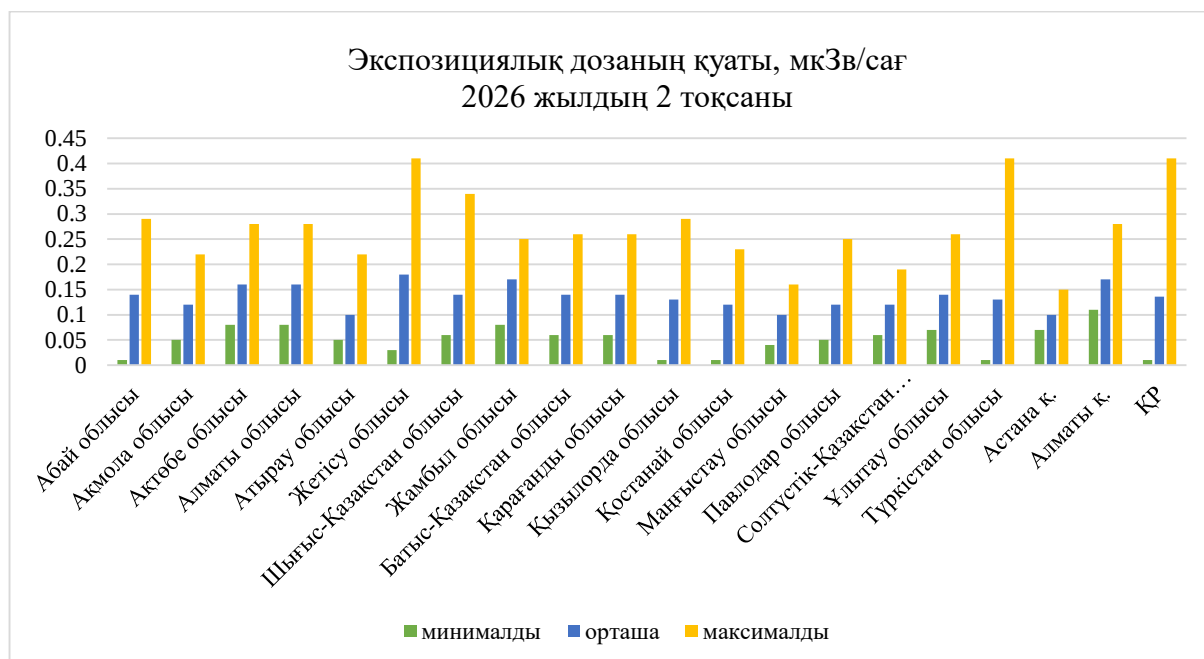
Қазақстан Республикасының аумағында топырақ жамылғысында ШЖШ нормасынан асатын шоғырлары тіркелді, қорғасын бойынша 38,6-598,8 мг / кг шегінде өзгерді (сурет.4).

5. Радиациялық жағдай

Қазақстан Республикасы аумағында гамма-фон (экспозициялық мөлшердің қуаттылығы) күн сайын 17 облыстың 89 метеорологиялық станциясында және 9 автоматты бекетте жүргізілді, ал атмосфераның жерге жақын қабатында радиоактивтердің түсу тығыздығына бақылау ауа сыналасын бес тәуліктік циклды горизонтальді планшеттер көмегімен алу 43 метеорологиялық станцияда жүзеге асырылды (сурет 5).

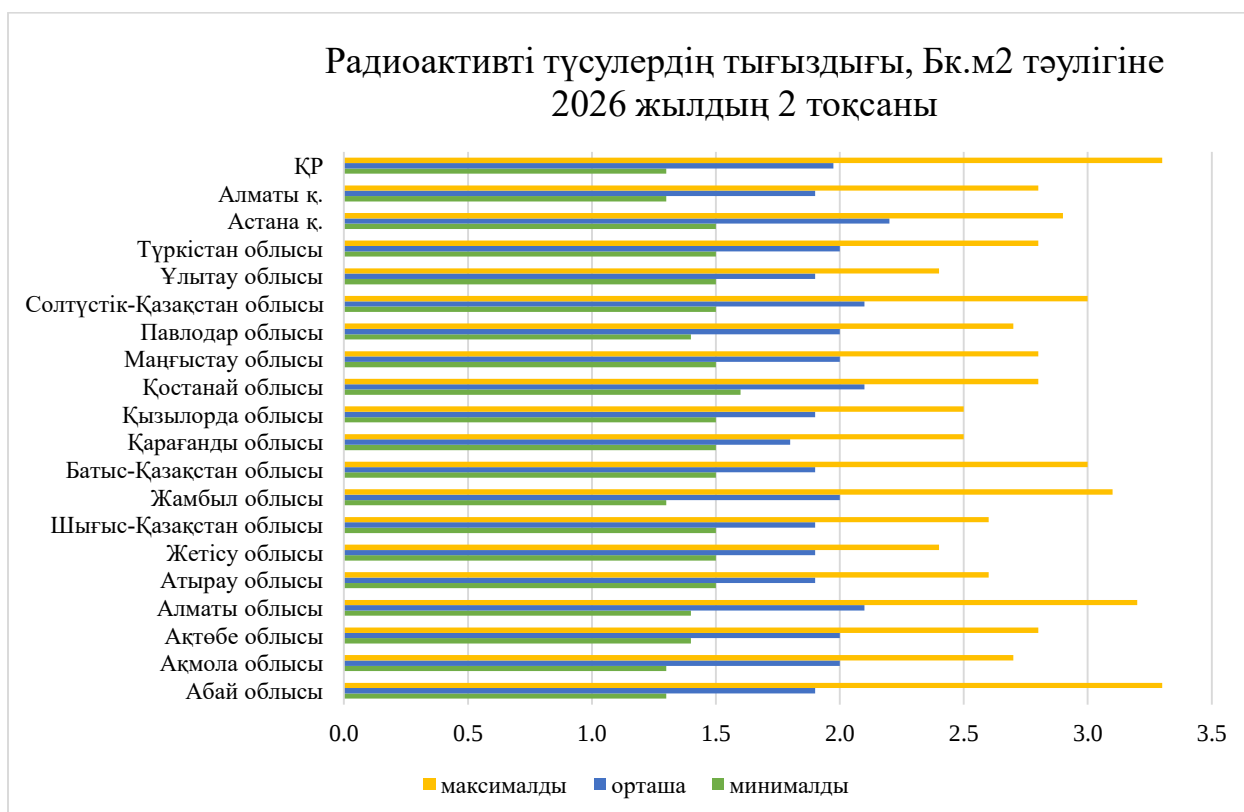
Сурет 5. Қазақстан Республикасының аумағында радиациялық гамма-фон деңгейін және радиоактивті түсулердің тығыздығын байқауға арналған метеостанциялардың орналасу картасы

Сурет 6. Қазақстан Республикасының аумағы бойынша 2026 жылғы 2 тоқсандағы гамма-белсенділіктің (экспозициялық доза қуатының) өзгеруі

Жетісу облысында ең жоғары мән (0,41 мкЗв/сағ) байқалды. Ең төменгі мән (0,01 мкЗв/сағ) Қызылорда, Қостанай, Түркістан және Абай облыстарында белгіленді.

Қазақстан Республикасы бойынша орташа радиациялық гамма-фон 0,14 мкЗв/сағ құрады, бұл нормативтік мәннен 0,57 мкЗв/сағ аспайды (сурет 6).

Сурет. 7. Қазақстан Республикасының аумағы бойынша 2026 жылғы 2 тоқсандағы тәулігіне радиоактивті түсулердің тығыздығы, Бк/м2

Ең төменгі орта деңгей (1,3 Бк/м²) Ақмола, Жамбыл облыстарында байқалды. Абай облысында жоғары көрсеткіш – 3,3 Бк/м². Қазақстан Республикасы бойынша орташа радиоактивті түсулердің тығыздығы 2,0 Бк/м² құрады, бұл нормативтік деңгейден 110 Бк/м² төмен (сурет.7).

6. Жоғары және экстремалды жоғары ластану жағдайлары туралы мәліметтер*

2024 жылғы 12 сәуірдегі № 323-ө бірлескен бұйрығына сәйкес «Қазгидромет» РМК қажетті шараларды қабылдау үшін қоршаған орта объектілерінің жоғары (ЖЛ) және экстремалды жоғары ластану (ЭЖЛ) жағдайлары туралы мемлекеттік органдарды жедел хабардар етуді қамтамасыз етеді.

Хабарламалар ҚР ЭТРМ Экологиялық реттеу және бақылау комитетінің Экология департаментіне, ҚР ТЖМ Төтенше жағдайлар департаментіне, Облыстық денсаулық сақтау басқармасына, ҚР ДСМ СЭБК санитарлық-эпидемиологиялық бақылау департаментіне және тиісті облыстардың әкімдіктеріне жіберіледі.

Атмосфералық ауаның жоғары ластануының (ЖЛ) 72 жағдайы, оның ішінде: Атырау қаласы – 6 ЖЛ жағдайы (NCOS компаниясы бекетінің деректері бойынша), Петропавл қаласында – ЖҚ 11 жағдайы, Қарағанды қаласы – 1 ЖЛ жағдайы, Ақтөбе облысы, Шұбаршы кенті – 54 ЖЛ жағдайы тіркелді.

Жер үсті суларының 7 су объектісінде 14 ЖЛ жағдайы: Соқыр өзені (Қарағанды облысы) – 2 ЖЛ жағдайы, Тихая өзені (Шығыс-Қазақстан облысы) – 2 ЖЛ жағдайы, Шерубайнұра өзені (Қарағанды облысы) – 4 ЖЛ жағдайы, Брекса өзені (Шығыс-Қазақстан облысы) – 2 ЖЛ жағдайы, Үлбі өзені (Шығыс-Қазақстан облысы) – 1 ЖЛ жағдайы, Бұқтырма өзені (Шығыс-Қазақстан облысы) – 2 ЖЛ жағдайы, Елек өзені (Ақтөбе облысы) – 1 ЖЛ жағдайы тіркелді.

Топырақ жамылғысының жоғары ластануының (ЖЛ) жағдайлары тіркелген жоқ.

**ЖЛ және ЭЖЛ жағдайлары және қабылданған шаралар туралы толығырақ ақпарат «Қазгидромет» РМК ресми сайтында «Экология» бөлімінде көрсетілген.*

**Қазақстан Республикасының аумағындағы атмосфералық ауаның жай-күйін бақылау
бекеттерінің тізбесі**

№	Елді мекен	Бақылау бекеттерінің саны	
		Қол- күшімен сынама алу	Автоматты бақылау бекеті
1	Астана	4	6
2	Көкшетау		2
3	Атбасар		1
4	Степногорск		1
5	Щучинск		1
6	Бурабай а.		2
7	Ақсу а.		1
8	Бестөбе а.		1
9	Ақтөбе	3	3
10	Қандыағаш		1
11	Хромтау		1
12	Шұбаршы		1
13	Кенкияқ а.		1
14	Алматы	4	12
15	Талғар		1
16	Талдықорған		2
17	Жаркент		1
18	Атырау		7
19	Күлсары		2
20	Жанбай а.		1
21	Индерборский к.		1
22	Мақат а.		1
23	Ганюшкино к.		1
24	Өскемен		10
25	Алтай		1
26	Аягөз		1
27	Риддер		3
28	Семей		4
29	Шемонаиха		1
30	Әуезов к.		1
31	Глубокое к.	1	1
32	Тараз	4	1
33	Жанатас		1
34	Қаратау		1
35	Шу		1
36	Орал		4
37	Ақсай		1
38	Бөрлі		1
39	Қарағанды	4	3
40	Абай		1
41	Балқаш	3	1
42	Жезқазған	2	1
43	Саран		1
44	Сәтпаев		2
45	Темиртау	3	1
46	Қостанай	2	2
47	Арқалық		1
48	Лисаковск		1
49	Жітіқара		1
50	Рудный		2
51	Қызылорда	1	2
52	Арал		1
53	Әйтеке би к.		1
54	Төретау		1
55	Ақай к.		1
56	Шиелі к.		1
57	Ақтау	2	2
58	Жанаөзен		2
59	Бейнеу а.		1
60	Павлодар	2	5
61	Ақсу		1
62	Екібастұз	1	1
63	Петропавлов	2	2
64	Шымкент	4	2
65	Кентау		1
66	Түркістан		3
67	Састөбе к.		1
68	Қызылсай к.		1
69	Қордай а.		1

Қосымша 2

Елді-мекен ауасындағы ластаушы заттардың шекті жол берілген шоғырлары
(ШЖШ)

Қоспаның атауы	ШЖШ мәні, мг/м ³		Қауіптілік классы
	максимальді бір ретгі	орта-тәуліктік	
Азот диоксиді	0,2	0,04	2
Азотоксиді	0,4	0,06	3
Аммиак	0,2	0,04	4
Бенз/а/пирен	-	0,1 мкг/100 м ³	1
Бензол	0,3	0,1	2
Бериллий	0,09	0,00001	1
Қалқыма заттар (бөлшектер)	0,5	0,15	3
РМ 10 қалқыма бөлшектері	0,3	0,06	
РМ 2,5 қалқыма бөлшектері	0,16	0,035	
Хлорлы сутек	0,2	0,1	2
Кадмий	-	0,0003	1
Кобальт	-	0,001	2
Марганец	0,01	0,001	2
Мыс	-	0,002	2
Күшала	-	0,0003	2
Озон	0,16	0,03	1
Қорғасын	0,001	0,0003	1
Күкірт диоксиді	0,5	0,05	3
Күкірт қышқылы	0,3	0,1	2
Күкіртті сутек	0,008	-	2
Көміртегі оксиді	5,0	3	4
Фенол	0,01	0,003	2
Формальдегид	0,05	0,01	2
Фторлы сутек	0,02	0,005	2
Хлор	0,1	0,03	2
Хром (VI)	-	0,0015	1
Мырыш	-	0,05	3

«Қалалық және ауылдық елді-мекендердегі атмосфералық ауаға қойылатын гигиеналық нормативтер» (2022 жылғы 2 тамыздағы № ҚР ДСМ-70 СанЕН

Қосымша 3

Атмосфераның ластану индексінің дәрежесін бағалау

Дәрежесі		Атмосфера ластануының көрсеткіштері	Бір жылғы бағалау
Градациялар	Атмосфераның ластануы		
I	Төмен	СИ ЕЖҚ, %	0-1 0
II	Көтеріңкі	СИ ЕЖҚ, %	2-4 1-19
III	Жоғары	СИ ЕЖҚ, %	5-10 20-49
IV	Өте жоғары	СИ ЕЖҚ, %	>10 >50

"Қазақстан Республикасы атмосфералық ауасының ластануы мониторингісін ұйымдастыру және жүргізу" нұсқаулық-әдістемелік құжаты (15.07.2025 ж. №624-Ө бұйрығына 1-қосымша

2026 жылғы 2 тоқсандағы су объектілерінің тізімі

Өзен		Көл	Су қоймасы	Арна	Теңіз
1. өз. Қара Ертіс	51.өз. Обаған	1. Щучье көлі	1. Сергеевское	1. Нұра -Есіл	Каспий
өз. Ертіс (ШҚО)	52.өз. Желқуар	2. Бурабай көлі	2. Қапшағай	2. Көшім	
өз. Ертіс (Павлодар обл.)	53. өз. Іле	3. Қопа көлі	3.Астаналық	3. Қ.Сәтбаев атындағы	
2. өз. Бұқтырма	54. өз. Кіші Алматы	4.Үлкен Шабакты көлі	4.Кенгір		
3. өз. Брекса	55. өз. Үлкен Алматы	5.Кіші Шабакты көлі	5.Самарқан		
4. өз. Тихая	56. өз. Есентай	6. Зеренді көлі	6.Тасөткел		
5. өз. Үлбі	57. өз.Шарын	7. Майбалық көлі	7.Қаратомар		
6. өз. Глубочанка	58. өз.Шілік	8.Қатаркөл көлі	8.Аманкелді		
7. өз. Красноярка	59. өз.Түрген	9.Текекөл көлі	9.Жоғарғы Тобыл		
8. өз. Оба	60. өз. Текес	10. Жүкей көлі	10.Шардара		
9. өз. Емел	61. өз. Қорғас	11.Сұлтанкелді көлі	11.Шортанды		
10. өз. Аягөз	62. өз. Қаратал	12.Үлкен Алматы көлі	12. Өскемен		
11. өз. Үржар	63. өз. Ақсу (Алматы обл.)	13. Балқаш көлі	13.Бұқтырма		
12. өз.Секисовка	64. өз. Лепсі	14. Шолақ көлі			
13. өз.Маховка	65. өз.Баянкөл	15. Есей көлі			
14. өз.Кіші Қарақожа	66. өз.Қарқара	16.Қоқай көлі			
15. өз.Арасан	67. өз. Талғар	17. Теніз көлі			
16. өз. Усолка	68. өз. Темірлік	18. Шалқар көлі			
17. өз. Жайық	69. өз. Есік	19.Шалқар көлі			
18. Перетаска тармағы	70. өз. Қаскелен	20.Билікөл көлі			
19. Яик тармағы	71. өз. Талас	21.Сұлуқөл көлі			
20. өз. Қиғаш	72. өз. Асса	22. Карасье көлі			
21. Шаронов тармағы	73. өз. Шу	23.Арал теңізі			
22. өз. Ембі	74. өз. Ақсу (Жамбыл обл.)	24. Алакөл көлі			
23. өз. Елек	75. өз.Қарабалта	25.Жайсан көлі			
24. өз. Ор	76. өз. Сырдария	26. Сабындыкөл көлі			
25. өз. Қарғалы	77. өз. Бадам	27.Жасыбай көлі			
26. өз. Темір	78. өз. Келес	28.Талдыкөл көлі			

27. өз. Шаған	79. өз. Арыс	29.Торайғыр көлі			
28. өз. Деркөл	80. өз.Қатта Бугунь				
29. өз.Қараөзен	81. өз. Ақсу (Түркістан обл.)				
30. өз. Сарыөзен	82.өз. Қосестек				
31. өз. Шыңғырлау	83.өз. Ырғыз				
32. өз. Нұра	84.өз. Қара Қобда				
33. өз. Қара Кенгір	85.өз. Үлкен Қобда				
34. өз. Шерубайнұра	86.өз. Ойыл				
35. өз. Соқыр	87.өз.Ақтасты				
36. өз. Есіл					
37. өз.Жабай					
38. өз. Беттібұлақ					
39. өз. Қылшықты					
40. өз. Шағалалы					
41. өз. Сілеті					
42. өз. Ақсу (Ақмола обл.)					
43. өз. Ащылыайрық					
44. өз. Ақбұлақ					
45. өз. Сарыбұлақ					
46. өз.Торғай					
47. өз. Тобыл					
48. өз. Әйет					
49. өз. Тоғызак					
50. өз. Үй					
Барлығы 133 су объектісі: 87 өзен, 29 көл, 13 су қойма, 3 арна және 1 теңіз.					

Топырақты ластаушы зиянды заттар шоғырларының шекті жол берілген мөлшері

Заттардың атауы	Шекті рұқсат етілген шоғыр (бұдан әрі - ШРШ) топырақта мг/кг
Қорғасын (жалпы нысан)	32,0
Хром (жылжымалы нысан)	6,0
Күшала (жалпы нысан)	2,0
Сынап (жалпы нысан)	2,1

* «Тіршілік ету ортасының қауіпсіздігіне арналған гигиеналық нормативтерді бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2021 жылғы 21 сәуірдегі № ҚР ДСМ -32 бұйрығы

Радиациялық қауіпсіздік нормативі

Нормаланатын шамалар	Дозалар шектері
Тиімді доза	Халық
	Кез келген соңғы 5 жыл ішінде орташа жылына 1 мЗв, бірақ жылына 5 мЗв артық емес

*«Радиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз етуге қойылатын гигиеналық нормативтерді бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2022 жылғы 2 тамыздағы № ҚР ДСМ- 71 бұйрығы.

**«КАЗГИДРОМЕТ» РМК
ЭКОЛОГИЯЛЫҚ МОНИТОРИНГ ДЕПАРТАМЕНТІ**

МЕКЕН-ЖАЙЫ:

**АСТАНА ҚАЛАСЫ
МӘҢГІЛІК ЕЛ ДАҢҒЫЛЫ, 11/1
ТЕЛ. 8-(7172)-79-83-33**

E [MAIL: ASTANADEM@METEO.KZ](mailto:ASTANADEM@METEO.KZ)